

Richard Culatta

GHID DE EDUCAȚIE DIGITALĂ

Cum ne pregătim copiii
pentru o lume supertehnologizată

Traducere din limba engleză de Irina Barbu

POLIROM
2023

Colecția *Psihologia copilului & Parenting* este coordonată de Georgeta Pânișoară.

Richard Culatta, *Digital for Good: Raising Kids to Thrive in an Online World*

Copyright © 2021 Harvard Business School Publishing Corporation
Published by arrangement with Harvard Business Review Press via Agenția
Literară Livia Stoia

© 2023 by Editura POLIROM, pentru ediția în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © iStockphoto.com/kbeis

Adresele de internet la care se face referire în această carte erau valabile și corecte la momentul publicării ediției în limba engleză, dar e posibil să fi suferit modificări între timp.

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

CULATTA, RICHARD

Ghid de educație digitală: cum ne pregătim copiii pentru o lume supertehnologizată / Richard Culatta; trad. din lb. engleză de Irina Barbu – Iași: Polirom, 2023
Index

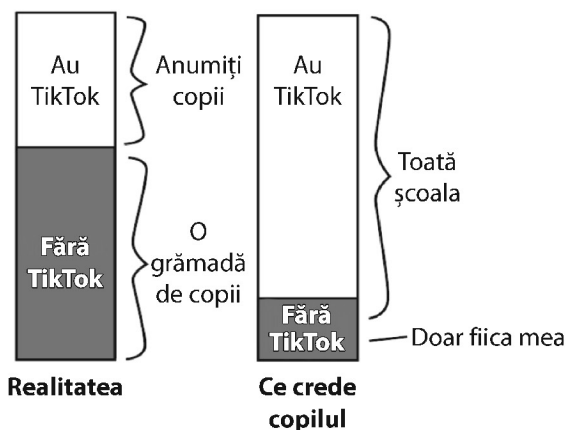
ISBN: 978-973-46-9237-8

I. Barbu, Irina (trad.)

Cuprins

Introducere. Bine ați venit acasă (sau la casele voastre)!	9
Capitolul 1. Disfuncțiile noastre digitale	23
Capitolul 2. Nevoia urgentă de cetățenie digitală	43
Capitolul 3. Echilibrați.....	63
Capitolul 4. Informați	97
Capitolul 5. Incluzivi	125
Capitolul 6. Implicați.....	147
Capitolul 7. Vigilenți.....	175
Capitolul 8. Obținerea bunăstării digitale este un sport de echipă	195
Capitolul 9. Viitorul nostru digital	225
<i>Mulțumiri</i>	243
<i>Note</i>	245
<i>Index</i>	261

Câți copii au TikTok pe telefon

O abordare mai bună pentru alegerea aplicațiilor s-ar putea să fie aceea ca copiii să învețe să ne facă o prezentare pentru a ne convinge cât de bună este aplicația pe care vor s-o aibă, „să ne-o vândă”. Ceea ce nu e ca și cum ar cerși sau ne-ar cere-o, pur și simplu. Să ne prezinte o aplicație înseamnă să pledeze în favoarea acesteia, argumentând de ce ar trebui aprobată pe baza unor criterii asupra cărora am căzut anterior de acord. Acestea nu trebuie să fie niște instrucțiuni excesiv de complicate, ci doar niște întrebări fundamentale de care să țină cont. Joseph South, director al departamentului de învățământ și educație la International Society for Technology in Education, afirmă că, în calitate de părinte, el îi învață pe copiii lui să evalueze aplicațiile pe baza următoarelor întrebări:

- Cum mă ajută această aplicație să iau legătura cu alți oameni? (Cine sunt oamenii aceștia? Sunt unii pe care îi cunosc și personal și ce fel de interacțiuni îmi va permite aplicația să am cu ei?)

- Cum face bani aplicația aceasta? (Prin intermediul reclamelor, al achizițiilor în aplicație, printr-o plată făcută de la bun început etc.)
- Cum mă ține implicat? (Prin conținut de calitate, măsuri de natură să-mi modifice comportamentul etc.)
- Cum tratează chestiunea confidențialității? (Ce informații despre mine îmi cere de la bun început și care sunt termenii și condițiile referitoare la confidențialitate de care trebuie ținut cont pentru a o putea folosi?)
- Are vreo utilitate pentru mine această aplicație? (Ținând cont de lucruri precum vârsta, personalitatea, capacitățile și dorința de a evalua riscurile, capacitatea de autoreglare a comportamentului etc.)
- Ce afirmă despre această aplicație alți recenzenti credibili?

Când știu că urmează să le punem aceste întrebări, copiii vor învăța să vină cu răspunsurile pregătite ca parte a prezentării lor. Această abordare face ca părintele să nu mai joace rolul polițistului rău. Când copiii cer voie să-și instaleze o nouă aplicație, puteți discuta cu toții dacă aceasta îndeplinește sau nu criteriile. Dacă nu le îndeplinește, atunci instalarea sa nu a fost interzisă de un părinte rău, ci, în loc de asta, ați căzut de acord că respectiva aplicație nu se ridică la înălțimea criteriilor, ceea ce creează o relație mult mai sănătoasă și îi aduce pe părinți și pe copii în aceeași echipă. Nu mai e vorba de ceva personal, pentru că uneori, pur și simplu, aplicațiile nu se ridică la înălțimea standardelor.

Mai mult decât atât, prezentarea convingătoare a unei aplicații inițiază, pe termen lung, un comportament sănătos de cetățean digital. Procesul de prezentare a avantajelor unei aplicații în fața unui părinte presupune folosirea aceleiași capacități pe care vrem să o învețe copiii pentru ei înșiși când vor fi mai mari (când, în loc să înfățișeze avantajele în fața unui părinte, vor trebui să dea răspunsuri întrebărilor respective pentru propriul folos). Ca parte a

prezentării, copilul poate descoperi că o aplicație anume are nevoie de o monitorizare atentă, pentru că prezintă anumite elemente care au potențialul de a-l împiedica să-și mențină echilibrul digital. În acest caz, ar avea rost să verificăm totul după o săptămână de folosire a aplicației, pentru a o reevalua împreună. Există anumite aplicații care sunt adecvate numai când nu sunt posibile alte activități, cum ar fi în timpul unei călătorii lungi cu mașina. Dacă aveți copii care deja dețin dispozitive pline de aplicații, încercați să vă faceți timp pentru a le trece în revistă și pentru a decide dacă ele trebuie să rămână sau trebuie să dispară.

Renee Hobbs, un respectat cercetător în domeniul educației pentru media, recomandă ca părinții să petreacă timp în spațiile digitale împreună cu copiii lor. Scopul acestor perioade nu este de a le controla comportamentul, ci de a le arăta cum să străbată acele spații în siguranță și în mod eficient. Îi putem ajuta pe copii să își evalueze prezența în acel spațiu și să determine dacă într-adevăr acolo doresc să se afle. Acest lucru îi ajută, totodată, pe părinți să dobândească o mai bună înțelegere a activităților online care le plac cel mai mult copiilor, iar asta îi poate ajuta să sugereze alte tipuri de activități digitale.

Contracte de utilizare a dispozitivelor electronice

Stabilirea unor așteptări referitoare la folosirea dispozitivelor electronice împreună cu copiii și tinerii reprezintă o parte esențială a procesului de creare a unei culturi digitale sănătoase acasă și la școală. Realizarea unor contracte de utilizare a dispozitivelor electronice este o modalitate ușoară de a armoniza folosirea dispozitivelor cu întreaga cultură pe care încercați să o creați. Un contract de folosire a dispozitivului este, pur și simplu, un document care explică

exact cum și când poate folosi copilul un dispozitiv digital. Poate explica, de asemenea, ce privilegii pot fi adăugate dacă copilul folosește, în mod constant, dispozitivele în conformitate cu respectiva înțelegere, precum și consecințele care decurg dacă nu se ridică la nivelul așteptărilor.

Rețineți următoarele trei lucruri atunci când redactați un contract de folosire a dispozitivelor electronice:

- 1. Să sune pozitiv.** Există riscul să fiți tentați să reveniți la alcătuirea unei liste de interdicții. (Ați putea chiar să recitiți Capitolul 2 înainte de a scrie contractul.)
- 2. Scrieți-l pe înțelesul copiilor.** Acesta nu este un contract imobiliar real sau o lege; formulați totul în același limbaj în care ați discuta cu un copil.
- 3. Implicați-i pe copii.** Pe măsură ce descoperiți noi așteptări, îngăduiți-le să își prezinte ideile, să facă sugestii și să pună întrebări.

Un model de contract pentru folosirea dispozitivelor electronice, bazat pe cele folosite în familia noastră, vă este pus la dispoziție la sfârșitul acestui capitol. În contractul nostru am ales să includem articole capabile să sprijine cultura digitală pe care eu și soția mea dorim să o creăm. De exemplu, mesele în familie reprezintă o parte importantă a culturii familiei noastre, așa că înțelegerea noastră include faptul că trebuie să ne luăm o pauză digitală în timpul acestora. Contractul trebuie să fie ajustat, de asemenea, pentru a răspunde nevoilor copilului, nevoi care depind de vârstă, de gradul de maturitate, de domeniile de interes și așa mai departe. Am scris acest contract când fiica noastră a primit primul ei telefon cu abonament de internet. Din acest motiv, în el există așteptări precum aceea de a cere permisiunea înainte de a trimite o fotografie, care s-ar putea să nu fie necesară pentru cineva care deja folosește în mod responsabil telefonul de câțiva ani. Contractele de folosire a dispozitivelor electronice ar trebui actualizate în mod

periodic (aș recomanda să faceți acest lucru o dată pe an sau cu ocazia unei zile de naștere ori înainte de începerea anului școlar), deoarece dispozitivele se schimbă și tinerii devin niște cetățeni digitali din ce în ce mai experimentați.

Contractele de folosire a dispozitivelor electronice (fie acasă, fie la școală) sunt instrumente de învățare, nu capcane legale. Unele dintre cele mai bune oportunități de învățare apar când copilul face ceva care contravine principiilor contractului și împreună ajungeți să exersați cum să rezolvați totul când mizele sunt mici. Și veți dori să-l încurajați să vorbească întotdeauna cu voi despre situații similare, când ceva merge prost. Este esențial să dezvoltați acest obicei, astfel încât copilul să se simtă încurajat să vină la voi dacă, în viitor, va ajunge să aibă o problemă mai gravă online.

Trebuie să luați în serios orice încălcare a contractului, dar consecințele nu trebuie să-l descurajeze pe copil din a dori să discute cu voi pe viitor. Când fiica noastră a trimis pentru prima dată cuiva o fotografie fără permisiunea noastră, pur și simplu i-am adus aminte de existența contractului și i-am mulțumit fiindcă ne-a spus ce făcuse. Când s-a întâmplat a doua oară, am discutat cu ea de ce obținerea permisiunii era o parte importantă din contract și am hotărât împreună să luăm o pauză de câteva zile de la folosirea telefonului. Nu am pedepsit-o, ci doar i-am amintit cât de important era să dea dovadă de un comportament digital responsabil și demn de încredere. De îndată ce aceasta nu a mai reprezentat o problemă – și pe măsură ce a mai crescut –, acea parte din contract a fost schimbată în „fii responsabilă în legătură cu fotografiile pe care le distribui”, permițându-i să distribuie poze fără să mai ceară permisiunea de fiecare dată. Ideea este să căutați ca tinerii să dea dovadă de consecvență în timp, nu să vă pierdeți cu firea din cauza unei singure împrejurări în care lucrurile au luat-o razna. Aduceți-vă aminte, totodată, să vă exprimați aprecierea când copilul se ridică în mod constant la înălțimea așteptărilor din contract.

În familia noastră, dacă copiii ne spun că au încălcat o parte a învoielii, știu că asta va avea doar consecințe minore. Dacă nu vin să ne spună și aflăm noi mai târziu ce au făcut, consecințele sunt mai aspre. Așa că au învățat repede că e mult mai bine să vorbească imediat cu noi când ceva din comportamentul lor digital nu a fost în conformitate cu contractul.

Model de contract pentru folosirea dispozitivelor electronice

Folosirea unui dispozitiv este un privilegiu, iar orice privilegiu presupune și niște responsabilități. Iată care sunt așteptările referitoare la utilizarea dispozitivului tău electronic:

Când este în regulă să îți folosești dispozitivul electronic?

- Trebuie să-ți îndeplinești îndatoririle înainte de a-ți folosi telefonul (cu excepția cazului când trebuie să le trimiți un SMS părinților).
- În timpul meselor, telefonul tău trebuie să ia o pauză în altă cameră.
- Dacă îți folosești telefonul în orice cameră, ușa acesteia trebuie să rămână deschisă.
- Dispozitivele se aduc la stația de încărcare până la ora zece în fiecare seară.

Ce ai voie să faci cu dispozitivul tău electronic?

- Să ne ajuți să surprindem momentele memorabile ale familiei (să faci fotografii ale locurilor pe care le vizităm, să immortalizăm poveștile familiei etc.).
- Folosește-ți telefonul astfel încât să te ajute să înveți (să îți faci temele, să lucrezi la proiectele școlare și să înveți cum să faci lucruri noi).
- Să te distrezi (să citești, să joci jocuri amuzante, să ascuți muzică bună).

Cu cine ar trebui să interacționezi?

- Să păstrezi legătura cu prietenii tăi și cu membrii familiei (să vorbești cu verii, bunicii etc.).
- Lasă-i pe mami sau pe tati să știe prima oară când vrei să trimiți un mesaj unei persoane noi din lista de contacte care nu face parte din familia noastră extinsă.
- Întreabă-i pe mami sau pe tati înainte să îi trimiți oricui o fotografie sau un video.